

P 29 - Negentiende-eeuwse Rentenierswoning

Adres	Voorstraat 108, 2685 ER, Poeldijk	Bouwjaar	1865
Type object	Woonhuis	Type monument	Overige

Negentiende-eeuwse rentenierswoning.

Rond 1865 is deze woning voor fruitkweker Jacob Goeijenbier en zijn echtgenote Maria van Leeuwen gebouwd. De eerste steen is rechts naast de voordeur ingemetseld. Door jarenlang schuren van een vuurdoorn is de inscriptie onleesbaar geworden. Rondom lag een gevarieerde rentenierstuin en bij het huis werd een moerbeiboom geplant. De zoon van het echtpaar, Gerrit, woonde hier vervolgens met Cornelia van Paassen en hun zeven kinderen. Bij de aanleg van de Jan Barendselaan dempte men eind jaren veertig het slotje en werd de voortuin afgesneden.

H. J. de Backer, de gepensioneerde directeur van de Tuinbouwschool, deelde na de oorlog met zijn gezin en de familie Goeijenbier dit adres. Zoon Marinus de Backer werd tuinder en huwde eerder, in 1943, Cornelia Goeijenbier. Marinus was wethouder en locoburgemeester van de gemeente Monster. Op een gedeelte van de tuin liet dokter Jansen een huis met praktijk bouwen. Tot het jaar 2000 hebben hier vijf generaties van de familie Goeijenbier gewoond.

Rond 1925, rechts Voorstraat 108.

Beschrijving.

In 1865 verliet de familie Jacob Goeijenbier sr (1812-1878) de woning aan de Wateringseweg 55, naast 'Huize Maria', en vertrok naar het huis dat men aan de Voorstraat had laten bouwen. Dat huis leek qua indeling op het huis dat zij achterlieten: het had een middengang en een opkamer met daaronder een kelder. In de aangebouwde bijkeuken met aparte zolder was een laag hardstenen aanrecht met een pomp. Voor het huis en erlangs liep een slotje en eromheen lag een sier- en moestuin: een 'rentenierstuintje'. Daar kon Jacob op zijn oude dag nog veel aardigheid in vinden. Achter in de tuin stond een prieel. Jacob was 50 jaar lid van het

zangkoor - van 1826 tot 1876. Het was prettig om zo dicht bij het dorp te wonen. Vanaf de buurtschap Haasjesheul, vanaf alle buitengrenzen van het dorp, liep de jeugd dagelijks op klompen naar de openbare school in Poeldijk. Zo ook voor de zangkoor repetities.

Maria van Leeuwen (1816-1891), dochter van boer Pieter van Leeuwen, werd geboren op Arckelsteijn. Jacob en zij trouwden in 1837 en verbleven daarna eerst in het huis van de familie Goeijenbier aan de Hollewatering, tussen Haasjesheul en Sonnehoeck, waar hun kinderen werden geboren.

Hun twee overlevende kinderen, Gerrit en Maria kwamen later, elk om een andere reden naar Poeldijk. Gerrit tuinde eerst op het bedrijf van zijn vader - bij Haasjesheul - en bouwde daar een fruitmuur. Deze begrenst nu de noordzijde van Historische Druivenkwekerij Sonnehoeck. Zijn zus Maria legde de eerst steen van die muur. Deze eerste steen is in de tuin, naast de poort bij de driekapper te vinden.

Op 38-jarige leeftijd trad Maria, als zuster Antonia, toe tot de congregatie van de zusters Franciscanessen in Oudenbosch. In 1906 werd zij overste van de zusters in het Liefdegesticht, het klooster in Poeldijk. In 1918 werd zij benoemd tot overste van het St. Jozefhuis te Poeldijk.

Maria Goeijenbier (1853-1923)

Gerrit huwde Cornelia van Paassen. Zij woonden een tijdlang op de tuin aan de Hollewatering en daarna in het familiehuis aan de Wateringseweg. Later is daar aan de Poeldijkse kant 'Huize Maria' (1927) naast gebouwd voor hun oudste zoon Jan (1885-1937) en zijn vrouw Maria van der Knaap. Hun tien kinderen werden daar geboren.

Gerrit erfde echter de tuin van zijn oom Johannes Goeijenbier (1816-1896). De tuin lag in Poeldijk tussen de Gantel, en de huidige Voorstraat, vanaf de Kerklaan tot aan het oude Torenzigt. Met zijn gezin verhuisde Gerrit naar Voorstraat 108, het huis dat voor zijn ouders gebouwd was. Er stonden verschillende fruitmuren op de oude tuin. Eén deel van de middenmuur begrenst nu nog het kerkhof van Poeldijk. Deze muur was heel lang en te zien is nog dat hij naar grotere hoogte welfde en dienst deed als abrikozenmuur.

Langs de Voorstraat werd de tuin tot aan Torenzigt begrensd door een lange muur met brede, holle steunberen. In 1955 is het laatste deel van deze muur afgebroken. Hier werden drie rijen woningen gebouwd.

Gerrit Goeijenbier was lid van het parochiebestuur, penningmeester van het armenhuis en raadslid in de gemeente Monster. Cornelia van Paassen, zijn vrouw, verloor op tweejarige leeftijd haar moeder. Zij is daarna in een Franstalig klooster opgegroeid tot zij volwassen was en met Gerrit trouwde. Na diens overlijden in 1921 bleef de weduwe in een deel van het huis wonen tot aan haar overlijden in februari 1944. Van de zeven kinderen in het gezin kwamen de twee zonen, Jan en Jacob, elk op een tuin. Drie meisjes trouwden met tuinders,

Helene met Adrianus van Ruijven, Clara met Cornelis Kester en Cornelia met Jacob van der Knaap. Twee zusjes traden in het klooster in Roosendaal: zr. Jolenta en zr. Eugenie.

Jan, de oudste zoon, gehuwd met Maria van der Knaap, was sportief, muzikaal en heel sociaal en had zitting in verschillende besturen.

Jacob trouwde met Maria van Leeuwen. Haar ouders waren Gerrit van Leeuwen en Jansje van Ruijven – zij groeide op tegenover de vroegere Uithoflaan.

Rond 1910 werd voor Jacob jr. en Maria op Voorstraat 117, omgenummerd tot 121, 'Maria's Oord' gebouwd. Zij kregen zeven kinderen waarvan de drie jongsten in hun eerste levensjaar stierven. De oudste zoon Gerard (1915-1997) kwam op veertienjarige leeftijd op de tuin. Hij werd op 17-jarige leeftijd kostwinner nadat zijn vader, Jacob jr. (1890-1933), stierf.

Voor de aanleg van de eerste provinciale weg in het Westland verrichtte Jacob jr. vanaf begin 1927 voor Provinciale Waterstaat van Zuid-Holland werkzaamheden als taxateur. Hij zat in het bestuur van de veiling, van de kerk, de boerenleenbank en van verzorgingshuis St. Jozef.

Gerard kwam op de tuin achter Voorstraat 110-112, waar de familie naartoe verhuisde. Zijn jongere broer Geo (1919-1940) zou op de tuin achter no. 121 komen. Hij stierf echter in het eerste oorlogsjaar en is op het kerkhof met twee lotgenoten in een militair graf begraven.

De grote tuin langs de Gantel, van Johannes Goeijenbier en voordien van Van Esch, was kleiner geworden doordat er grond werd afgestaan voor het Jozefhuis, de kerk en het kerkhof. Er werden ook perceeltjes grond naast Torenzicht verkocht. Eerst aan de familie Van der Voort (no.145) en daarna een deel waarop Jan Zwinkels een ruim renteniershuis bouwde (no.143) waarin diens zoon Ben met zijn gezin hem later opvolgde.

Het ouderlijk huis, Voorstraat 108, was op zeker moment in tweeën gedeeld: Rechts woonde de familie Goeijenbier. Links wisselden de bewoners. De eerste directeur, Van der Lubben van het elektriciteitsbedrijf, heeft er na 1900 gewoond. In 1945 betrok Hendrik Jan de Backer, de gepensioneerde directeur van de R K Lagere Tuinbouwschool, met zijn gezin dit gedeelte. Zoon Marinus de Backer was in 1943 met Cornelia Goeijenbier getrouwd, de oudste dochter van Jacob jr. Zij betrokken Voorstraat 108. Vanwege het overlijden van Geo kwam Marinus op de tuin langs de Gantel. Er werden vijf kinderen geboren.

In 1957 verliet de familie De Backer sr. Voorstraat 108. Hun oudste dochter Marie was onderwijzeres aan de Jozefschool. Haar ouders trokken bij haar in huis, in een van de rijtjeshuizen op de oude tuin langs de Voorstraat.

De familie De Backer-Goeijenbier nam daarna de moeder van Cornelia, Maria Goeijenbier-van Leeuwen in huis. Deze woonde tot die tijd bij haar zoon Gerard op no 112. Marinus was wethouder van o a Volkshuisvesting en later ook locoburgemeester van de gemeente Monster. Cornelia, Corrie, was voorzitter van het Vrouwengilde in Poeldijk en bestuurslid van verpleeghuis De Naaldhorst in Naaldwijk. Zij kweekte fuchsia's en subtropische planten in de plantenkas achter het huis.

Zoon Jacques kwam op de tuin langs de Gantel en had nog een tweede tuin onder Naaldwijk. De oudste zoon, Hendrik Jan, hield nauwgezet alle familiebanden bij en was lid van de genealogische vereniging. Met wandelvereniging Verburch kwam hij in vele landen over de aardbol. De vierde zoon, Fons, richtte zich elders in het land op gemeente-bestuurlijke aangelegenheden. Dochter Antoinette werd een gewaardeerd verpleegkundige.

In het achterhuis van no. 108 was boven de bijkeuken een fijne zolder. De dakconstructie heeft daar mooi gebogen spanten. Hier was een tijdlang het honk van de verkenners (scouting). De jongens bivakkeerden er graag en brachten er al pionierend een eigen sfeer binnen.

Guus, de derde zoon, vormde met Westlandse vrienden 'Blitssociëteit De Juuls'. Zij organiseerden in 1965-'66 muziekoptredens van opkomende bandjes uit Den Haag en vanuit het land. Met veel belangstelling van de Westlandse jeugd. Het begon allemaal in het St. Vincentiusgebouw (zie info bij het St. Vincentiusgebouw), en breidde zich al snel uit naar De Binnenhof in Naaldwijk en Hofwijck in Honselersdijk.

In het jaar 2000 werd na het overlijden van Cornelia de Backer-Goeijenbier het huis aan nieuwe bewoners overgedragen.

Voorstraat 108, 2023

Rond 1925.